

Asia: VN/22906/2020

Digitalisaation edistämisen ohjelman (Digiohjelma) lainsäädäntötyöryhmän koonti ja näkemykset digitalisaation säädöstilanteesta ja muutosehdotuksista

Työryhmä toivoo vapaata palautetta tunnistamiinsa tunnistamistaan teemoista ja niistä tehdyistä johtopäätöksistä

1. Onko muistiossa tunnistettu digitalisaation edistämisen kannalta keskeiset teemat lainsäädännön näkökulmasta?

-

2. Onko jokin teema jäänyt kokonaan tunnistamatta?

Suostumusten käyttö kuntien näkökulmasta- pitäisi tarkastella muita vaihtoehtoja käsittelyperusteelle myös.

Raportista puuttuu seuraavien käsittelyperusteiden selkeämpi tulkinta: julkisen vallan käyttö, yleinen etu. Nämä on tarkoitettu julkisen sektorin käyttöön, mutta näitä ei ole juurikaan käytössä. Tarvitaan enemmän kannustusta kokeiluun ja ohjausta valtion taholta, miten yleistä etua ja julkisenvallan käyttöä voidaan hyödyntää käsittelyperusteena esimerkiksi kun toteutetaan tiedollajohtamisen kautta kuntien yleisiä velvoitteita tuottaa kuntalaisille parempia palveluita ja kustannustehokkaita palveluita.

a. Työryhmän näkemykset lainvalmistelun kehittämistarpeista (luku 2 alalukuineen)

-

b. Työryhmän näkemykset nykylainsäädännön soveltamisen tukemisesta (luku 3 alalukuineen)

Kuntien näkökulmasta valtion pitäisi aktiivisesti kannustaa rohkeammin tekemään itsenäisiä kokeiluja ja itsenäistä tulkintaa tietosuoja-asetuksesta (uuden teknologian käyttöönotto).

Ohjeita löytyy, mutta tarvittaisiin tietosuojalautakunnan tapainen elin, joka tarjoaisi (konkreettista) ohjausta laintulkintaan. Tarvitaan toimija, joka proaktiivisesti ottaa tietosuojaan kantaan, jotta

tietosuoja voidaan nähdä mahdollistajana digitalisaatiossa ja palvelukehityksessä yleensäkin. Tietosuoja oli alunperin tarkoitettu mahdollistajaksi. Nykyisessä tilanteessa tietosuojavaltuutetulla vaikuttaa olevan lähinnä nuhtelijan rooli. Esimerkkejä erilaisesta roolista tietosuojan tulkintaan löytyy muista pohjoismaista.

Digitalisaatio ja digitalisaatioon liittyvä lainsäädäntö kehittyy nopeasti, joten termistön pitää kehittyä samaan tahtiin (rekisteri/rekisterinpitäjä). Pitäisi harkita englanninkielisen termistön käyttöä, jotta tulkinta pysyisi samanlaisena (data processing/ tiedon prosessoija/tiedon kontrolloija). Termejä voisi suomenkielistää (digitalization - digitalisaatio).

Suostumusten käyttömahdollisuuksista pitäisi olla konkreettisia esimerkkejä, tämä tulee kerta toisensa jälkeen esille palvelukehityksessä. Kannatamme työryhmän ajatusta selvittää suostumuksen käyttötilanteita viranomaiskohtaisesti.

Emme ole samaa mieltä työryhmän suosittamasta ratkaisusta tietosuojan tulkintahaasteisiin. Työryhmä suosittelee aktiivista tietojen jakamista ja verkostojen avulla tehtävää yhteistä tulkintaa. Tämä on hyvä, mutta ei riittävä toimintatapa. Vastuuta laintulkintaan uudellisissa palvelukehitystilanteissa ei voi säilyttää vapaamuotoisille verkostoille (muutama aktiivinen toimija), tulkintaa pitää tehdä kansallisesti viranomaisen taholta (erillinen elin). Verkostojen tulkinnasta ei voi tulla kansallista tulkintaa, johon kaikki toimijat voivat vedota palveluja kehitettäessä.

c. Työryhmän näkemykset nykyllä lainsäädännön arviointitarpeista (luku 4 alalukuineen)

Tuemme ehdottomasti työryhmän näkemystä siitä, että asiakkaiden palvelutarpeita pitää pystyä käsittelemään kokonaisuutena niin, että lainsäädäntö ja sen tulkinta ei tuo rajaa-aitoja tai esteitä (erityislait ja yleislainsäädäntö).

Tiedonhallintalakiin ja tiedonsaamioikeuksiin liittyvä lainsäädännön kehitystyö palvelisi kuntien näkökulmasta kunnille jäävää hyvinvointityötä ja tiedonvaihto kuntien ja hyvinvointialueen välillä. Nyt esteet tiedon hyödyntämiselle yli hallintorajojen tulevat erityislainsäädännöstä?

4. Vapaa palaute?

Yleiskommenttina myös se, että Digipalvelulaki edellyttää asiointissa julkisen hallinnon hyödyntävän tietoa tehokkaasti eli ei kysytä asiakkaan tietoja monta kertaa. Lainsäädäntö taas toisaalta estää tämän tehokkuuden toteutumista tiedonsaannin osalta (vrt. yleislaki vs. erityislaki)

Tämä lausunto yhteistyössä Turun ja Espoon Turvallinen Tieto- projektissa.

Karilahti Arto
Turun kaupunki - Asiakasohjaus, tietosuojaja, laki